

Ті рекомендації щодо покращення стану здоров'я, які студенти можуть отримати на заняттях є безцінним даром на етапі навчання і професійного зростання.

УДК: 373.5.035:316.623-056.49

ВПЛИВ АГРЕСІЇ НА СТАН ЗДОРОВ'Я ПІДЛІТКІВ УРАЗЛИВИХ КАТЕГОРІЙ

*Валерія Нечерда,
Інститут проблем виховання НАПНУ, Київ, Україна
necherda@gmail.com*

An author examines the questions of vulnerability and the problem of aggression of modern teenagers as real threat to their health. A researcher marks factors (in particular, easy access to the tobacco, alcohol etc.) that become reason of vulnerability of the young generation and their aggressiveness.

Keywords: vulnerability, aggressiveness, teenagers of vulnerable categories.

Autor bada pytania wrażliwości i problem agresji współczesnych nastolatków jak realne zagrożenie ich zdrowiu. Badacz zaznacza czynniki (w szczególności, lekki dostęp do tytoniu, alkohol) że odpowiednia przyczyna wrażliwości młodego pokolenia i jego agresywności.

Kluczowe słowa: wrażliwość, agresywność, nastolatki wrażliwych kategorii.

На сьогодні особливе занепокоєння викликає погіршення стану здоров'я підростаючого покоління. Дослідниця О. О. Єжова зауважує: «Щодо стану фізичного здоров'я дітей, підлітків та молоді спостерігається зростання захворювання таких систем, як дихальна, нервова, ендокринна, травна; збільшується хронізація захворювань серед дитячого населення; хвороби дорослих молодшають. Негаразди у функціональному стані нервової системи, соціальне напруження спричиняють погіршення психічного та соціального здоров'я особистості, які проявляються, перш за все, в комунікативних проблемах, пізнавальній діяльності та поведінці в цілому» [1, с. 39]. Одним із руйнівних факторів, що призводять до втрати здоров'я, є агресивність сучасних підлітків, уразливих категорій зокрема.

Загалом підлітковий вік (11–15 років) є найбільш уразливим через низку чинників – особистісних (посилена тривожність, надмірна критичність, комунікативна некомпетентність), фізіологічних (перебудова всіх систем організму), соціальних (школи, молодіжної субкультури, сім'ї). Зазначимо, що недоліки родинного виховання (фізичні покарання, насильство у стосунках

членів родини, брак уваги з боку дорослих до проблем дитини або надмірна поблажливість до неї) відіграють в цьому випадку неабияку роль. У наш час ця ситуація ускладнена ще безліччю зовнішніх факторів, серед яких вартим уваги вважаємо *легкий доступ* молодого покоління до *тютюну, алкоголю, психоактивних речовин і наркотиків*, що знижують рівень контролю та вивільняють агресію. Зростанню агресивності підлітків також сприяють: *вплив ЗМІ* (сучасні підлітки часто зіштовхуються з насиллям в мас-медіа, виступаючи фактично в ролі пасивних споживачів засобів масової інформації, які навчаються спокійно сприймати насильство та іноді моделювати жорстокі події, побачені на екрані); *вплив музики* (під час деяких концертів хеві-метал, реп, рок-музики виникає проблема грубої чи натуралістичної поведінки); *ігри* (насильницькі відеоігри розвивають агресивність, оскільки розроблені таким чином, що гравець відчуває себе і спостерігачем насильства, і його учасником, а також, подібно до наркотиків, розвивають звикання, через що можуть стимулювати агресію неформованої особистості підлітка). Нещодавно «за результатами кореляційного аналізу було виявлено, що між наявністю шкідливих звичок ... та проявом агресії існує пряма залежність» [1, с. 19]. Проблема агресивності найбільш гостро постає у середовищі підлітків уразливих категорій.

Підлітками уразливих категорій є ті особи у віці 11–15 років, які в силу певних обставин свого життя більше піддаються і потерпають від дії негативних зовнішніх впливів середовища. Такі підлітки бувають некерованими, не здатними ефективно взаємодіяти ані з дорослими, ані з однолітками. Зовнішньо такі підлітки характеризуються неповноцінним і викривленим ставленням до дійсності, внутрішнім конфліктом із власним «Я». Підлітки з категорії уразливих частіше, ніж інші, відчувають різного роду невдачі, які дратують або лякають батьків і педагогів, в результаті за ними закріплюється «ярлик» невдахи, що стає установкою і для самих підлітків. Саме за відсутності «бути почутим», отримати вчасно необхідну консультацію-пораду-допомогу виникають ситуації, в яких хлопці та дівчата підліткового віку починають практикувати ризиковану поведінку, зокрема, здійснюють правопорушення, виявляють агресію і насильство.

Зауважимо, що агресія – це певного роду стрес і для того, хто її виявляє, і для того, на кого вона спрямована. Агресія змінює психофізіологічний стан людини – збільшується концентрація стресових гормонів, які фактично руйнують організм. За цих умов в організмі підлітка виникають зміни в ендокринному тлі (виникають проблеми з боку основного обміну речовин), страждає імунна система, з'являються ураження серцево-судинної системи, статевої сфери. Така ситуація у наш час вимагає невідкладних комплексних дій. Великі сподівання покладаються не тільки на медичних і соціальних працівників, а й на систему освіти та громадські організації, що мають якомога

тісніше співпрацювати та залучати до своєї діяльності широкі верстви населення. Досвід громадсько-активних шкіл, орієнтованих на партнерські стосунки між закладом та всіма ресурсами, які існують у громаді, свідчить, що залучення підлітків уразливих категорій до системи позитивних суспільних взаємин поліпшує характер їхньої поведінки, знижує рівень агресивності та загалом позитивно впливає на всю систему вчинків у школі й поза нею.

Література

1. Єжова О. О. Здоровий спосіб життя: навчально-методичний посібник / Оржеховська В. М., Єжова О. О. // Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010.– 188 с.

УДК 613

АБОРТ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РЕПРОДУКТИВНЕ ЗДОРОВ'Я ЖІНКИ

Марина Пахуча

*Харківський національний педагогічний університет імені
Г.С.Сковороди, Харків, Україна
marinka.markus@gmail.com*

W artykule zostały omówione zagadnienia wpływu aborcji na reprodukcyjne zdrowie kobiety oraz jej wczesne i późne powikłania. Omówiony problem pierwszej aborcji. Niniejszy artykuł jest adoptowany do przekazania płci żeńskiej o pogorszeniu reprodukcyjnego zdrowia na skutek sztucznego przerywania ciąży.

Słowa kluczowe: aborcji, reprodukcyjne zdrowie.

Населення України живе сьогодні в умовах глибокого порушення механізму самовідтворення, погіршення не лише кількісних, а й якісних характеристик здоров'я. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), Україна посідає одне з останніх місць серед країн Європи за показником природного приросту населення. Така ситуація зумовлена незадовільним станом репродуктивного здоров'я населення та частковою відсутністю репродуктивної мотивації особи (системи дій, відносин та психічного стану, що спонукає її до потреби мати дітей). Ці фактори значною мірою залежать від економічних чинників та соціально-психологічного стану населення. Крім того, суттєвий вплив на реалізацію дітородної функції має стан інтимного здоров'я жінок.

Репродуктивне здоров'я – це стан цілковитого фізичного, розумового і соціального добробуту, а не просто відсутність фізичних вад або недуг у всіх питаннях щодо репродуктивної системи, її функцій і процесів. Репродуктивне здоров'я залежить від дотримання здорового способу, профілактичної освіти, морально-духовних цінностей особистості, інформаційної політики в ЗМІ.